

PORTRET ÎN SCRISORI
SERAFIM DUICU
CORESPONDENȚA
(1964-1996)

Ediție îngrijită de Maria Kozak și Iulian Boldea

LIMES
2026

CUPRINS

PREFAȚĂ. Dincolo de tăcere. Scrisori regăsite.....	9
1964.....	17
1966.....	19
1967.....	23
1968.....	52
1969.....	71
1970.....	93
1971.....	122
1972.....	141
1973.....	154
1974.....	180
1975.....	202
1976.....	256
1977.....	303
1978.....	332
1979.....	395
1980.....	414
1981.....	431
1982.....	448
1983.....	456

1984.....	474
1985.....	495
1986.....	508
1987.....	518
1988.....	531
1989.....	537
1990.....	544
1991.....	554
1992.....	570
1993.....	581
1994.....	586
1995.....	592
1996.....	599
Nedatate.....	605
POSTFAȚĂ.....	616

PREFAȚĂ

Dincolo de tăcere. Scrisori regăsite

Într-o eră a digitalizării accelerate scrisoarea rămâne un spațiu al răgazului, al cuvântului așezat cu rost, al gândului și al emoției filtrate prin cerneală. Ea nu se naște din grabă, ci din așezare. O scrisoare nu este doar un text, este o prelungire a celui care o scrie. Scrisul de mână păstrează ezitățile, bucuria sau melancolia celui care a scris, graba unei idei care voia să ajungă la celălalt, bucuria unei înțelegeri împărtășite. În scrisori îți limpezești gândurile, le ordonezi, le lași să capete contur. Nu este doar o comunicare, ci un proces interior. În această alegere atentă stă una dintre marile frumuseți ale scrisorilor: ele sunt rezultatul unei reflecții, nu al impulsului.

Publicarea corespondenței lui Serafim Duicu nu este doar un eveniment editorial, este o redeschidere a unei conștiințe. Serafim Duicu a scris neștiind că atât de repede se face tot mai târziu în lume... Corespondența publicată postum nu este doar un volum de arhivă, ci o reîntâlnire. O reîntâlnire cu omul din spatele operei, cu fragilitatea și forța sa, cu acea parte de adevăr care, în paginile scrisorilor, rămâne poate cea mai sinceră. În corespondența lui Serafim Duicu nu mai avem în față monologul intim al unei conștiințe, ci dialogul fertil dintre spirite și dovada că legăturile dintre oameni pot traversa timp și spațiu. Scrisorile... de altădată, scrisori regăsite, înțelese ca modalitate vitală de comunicare și reflecție personală, rămân sursă de emoție și reflecție, de recreare a unui timp apus, într-un exercițiu recuperator care vrea să confirme că zilele și clipele care trec adaugă rost vieții.

Scrisorile au și o valoare culturală și istorică. Ele sunt mărturiile ale unei epoci (1964-1996), documente ale sensibilității unui timp, deoarece ne dezvăluie nu doar evenimentele, ci și felul în care oamenii le-au trăit; aflăm nu doar fapte, ci gânduri, emoții, frământări. Astfel, scrisoarea devine memorie vie. Din punct de vedere istoric, corespondența lui Serafim Duicu surprinde atmosfera intelectuală a timpului și reconstruiește o comunitate intelectuală. Prin intermediul corespondenței putem reconstitui trasee ale ideilor, se conturează cercuri de prietenie, alianțe estetice, solidarități în

Redacția „Drum nou” - Brașov, 12 septembrie 1964

Cu prilejul împlinirii a 20 de ani de la apariția primului număr al ziarului „Drum nou”, vă transmitem călduroase mulțumiri pentru sprijinul dat ziarului nostru și vă dorim sănătate și noi succese în lupta pentru traducerea în viață a mărețelor sarcini trasate de partid și guvern în opera de desăvârșire a construcției socialismului în scumpa noastră patrie, Republica Populară Română.

ss. Colegiul de redacție al ziarului „Drum nou”

1966

Gherla, 15 august – 11 octombrie 1966

Mult bine, sănătate și plăcută petrecere în drumeție.
ss. Măriuca și Ion Apostol Popescu

Salutări prietenești,
ss. Vladimir Streinu

SERAFIM DUICU, Târgu-Mureș, 3 decembrie 1966

Mult stimată părinte,

Deși îmi e foarte greu, totuși trebuie să încep cu scuze pentru nepermis de marea întârziere cu care vă scriu aceste rânduri. Să zic și eu ca bătrânul într-ale slovei Miron Costin? Dar parcă așa ar cam fi. Prea mult m-a hărțuit viața în această perioadă încât am cam neglijat și unele datorii elementare (cum e și aceasta).

Faptul că nu v-am scris nu duce, însă, la concluzia că v-am uitat. În permanență revine persoana dumneavoastră, în discuțiile cu dl. I. Apostol Popescu. Mi-a spus că v-a scris și mi-a citit și din scrisoarea de răspuns a dumneavoastră. De asemenea, i-a scris d-lui prof. Ovidiu Papadima despre preocuparea mea legată de „Izvorașul” și dl. Papadima îi răspunde aducându-vă mari elogii pentru ce ați făcut până acum și pentru ce faceți și în prezent. Ne-a bucurat mult când am văzut că sunteți între colaboratorii la antologia cu folclor oltenesc. Dl. Popescu a vorbit în cadrul cursului de folclor aproape o oră despre activitatea dumneavoastră și despre „Izvoraș”, iar eu, în cadrul seminariilor, am dus studenților exemplarele primite de la dumneavoastră și am comentat multe creații cuprinse acolo.

În ceea ce mă privește, aș dori să mai fac un drum până la dumneavoastră în săptămânile următoare, pentru a mai discuta și a mai culege unele date din bogatul material ce-l posedați (normal, cu bunăvoința și gratitudinea dumneavoastră).

Rămânând în speranța apropiatei revederi, vă urez multă, multă sănătate, dumneavoastră, doamnei Olimpia și întregii familii.

Cu respect,
ss. S. Duicu

DUMITRESCU-BISTRIȚA

Bistrița Severinului, 8 decembrie 1966

Mult stimată Domnule Prof. Duicu,

Am primit stimata D-voastră scrisoare pentru care vă mulțumesc afectuos, mai ales că ea, între alte lucruri interesante, mai are și relatările despre atenția ce D-voastră personal și dl. profesor Ion Apostol Popescu o arătați activității desfășurată de mine de-a lungul vremii, continuată și în prezent cu aceeași pasiune nescăzută în intensitate și atenție față de folclorul nostru.

Trebuie, însă, să vă comunic că n-am primit de la dl. prof. Ion Apostol Popescu scrisoarea despre care amintiți. Cine știe pe unde s-a rătăcit. M-ar bucura scrisul vechiului meu prieten în ale literaturii, prof. Ion Apostol Popescu.

La 1 noiembrie eu i-am scris și îmi pare rău de acest ghinion de a se rătăci la poștă această scrisoare a d-sale, după cum spuneți în epistola primită ieri. Orice vizită mă bucură. Eu aveam intenția ca în toamna aceasta să fac un drum, pe bază de circuit, în mai multe orașe în care să între și Târgu-Mureș, alături de Brașov, Cluj, Dej etc.. Totuși nu renunț la acest gând, măcar în primăvară.

Eu stau la dispoziție tuturor ce cu gânduri bune pentru știința, arta și cultura românească lucrează fără preget.

Vă rog transmiteți d-lui prof. Ion Apostol Popescu urările mele de bine, de sănătate și îndelungată viață cu spor îmbelșugat în tot ceea ce lucrează în cadrul culturii românești.

De asemenea, pe Dumneavoastră, cu aceleași sentimente de stimă și prețuire, vă salut respectuos,

ss. pr. Gh. Dumitrescu-Bistrița

Mult Stimate,

Am primit rândurile Dumneavoastră cu multă bucurie și satisfacție și așteptăm să ne revedem.

De asemenea, am primit de la dl. prof. Ion Apostol Popescu o scrisoare cu multă pasiune scrisă, asumat de sentimente calde și plăcută bucurie că se înnoadă un fir întrerupt de vitregele evenimente din 1940-1944 și o despărțire fără voia noastră datorită altor împrejurări de ocupații ce ne-au ținut pe fiecare la locuri îndepărtate cu ocupații diferite.

Sunt încântat de această reîntâlnire și poate la o revedere chiar în Târgu-Mureș într-un timp nu prea îndepărtat – după trecerea zilelor cu zăpadă, frig și răceală, spre mijlocul primăverii.

Cu toată stima și considerația mea,
ss. pr. Gh. Dumitrescu-Bistrița

1967

Bistrița Severinului, 1 ianuarie 1967

Mulțumindu-vă călduros pentru urări și noutățile îmbucurătoare de reîntâlnire, vă asigur de calde sentimente de stimă și aleasă prețuire, urându-vă la rândul-mi deplină sănătate, voie bună, fericire și cu spor în munca profesională, socială și culturală.

La mulți ani, 1967!

ss. pr. Gh. Dumitrescu-Bistrița

Bistrița Severinului, 11 ianuarie 1967

Mult Stimat Domnule Profesor Duicu,

Ieri am luat cunoștință despre articolul d-voastră din „Tribuna” (5.01.1967) – *Un poet uitat – George Boldea*, în care articol amintiți despre activitatea lui poetică, cât și de colaborarea la „Izvorașul”, cu care prilej amintiți și despre umila mea persoană.

Vă mulțumesc și vă felicit pentru marele gest de recunoștință ce-l arătați cu toată devoțiunea pentru dispărutul timpuriu – George Boldea.

La citirea materialului expus documentar și în mod critic – minulos cercetat – am tresărit și am căutat să mă conving însumi căutând colecția „Izvorașului” și în arhiva despre G. Boldea. În registrul de abonați se găsește în vol. II – în anul 1924 cu dosar nr. 3495 (Gh. Boldea Mercheșeanu, str. Subcetate nr. 13 – Elisabetol – Târnava Mică). Păcat că întreaga corespondență cu el a dispărut în focul din 1947 – din ingeniozitatea și scrupulozitatea aparatului jandarmeresc – care a distrus circa 12 – 15.000 de scrisori ale „Izvorașului”, unele de mare importanță pentru cercetările legate de preocupările literare și artistice ale vremii; nu știu cum au scăpat câteva scrisori ale lui Ion Apostol Popescu.

În prada flăcărilor a căzut și dosarul 3495 al lui George Boldea. În materialele de folclor cules din Transilvania se poate să mai am culegeri de la el. Dar, fiindcă tot materialul ce-l posed nu este clasificat și sistematizat pe regiuni și evidențiat în repertoare cu respectivii culegători, nu-l pot identifica și găsi la îndemână, caut cu mare greutate, cercetându-l zile întregi.

Încă o dată vă felicit călduros pentru preocupările d-voastră literare de mare preț.

Pe marginea acestui articol ce dezvăluie și grija în culegerea folclorului transilvan, m-am gândit că ar fi necesar pentru „Tribuna” un articol care ar cuprinde pe cei din Transilvania care au colaborat la revista „Izvorașul” și care sunt în număr destul de mare, revista neavând caracter regional, ci cuprinzând toate regiunile țării, culegând și adăpostind în arhiva sa material și de peste hotare.

Închei rugându-vă a fi încredințat de sentimentele mele calde și sincere de deosebită stimă, prețuire și cinstire.

ss. pr. Gh. Dumitrescu-Bistrița

P.S. Aștept revederea după cum ați scris la Bistrița. Tot azi am scris și D-lui Ion Apostol Popescu și altor personalități literare.

ss.

Scrisoare adresată lui I.A. Popescu despre S. Duicu (Copie după originalul aflat la Ion Popescu Apostol)

Bistrița Severinului, 28 februarie 1967

Mult stimat și iubite D-le prof. Popescu,

Mă desparte doar o zi de la plecarea de aici a d-lui Duicu. Vizita dânsului cu clipele trăite împreună au fost momente ce nu se pot uita, nu se pot lăsa în abisul nesfârșitului ce înecă în oceanul uitării scumpe amintiri.

Prezența sa la noi – nu știu de ce – ne-a făcut impresia unui vechi prieten ce a venit la noi nu de două ori, ci de zeci de ori. Așa ne-am atașat unul de altul încât distanțarea dintre oameni aici nu are ce căuta. Am constatat că și dânsul s-a simțit destul de bine ca la un cămin prietenesc drag și plăcut. Păcat că timpul șederii dânsului a fost prea scurt, mai ales că în acele zile cât a stat – sâmbăta și duminica – eu am mai lipsit de acasă, datorită profesiunii mele care m-a chemat în sat la serviciu.

Și-acum, trecând la obiectul principal al scrisorii, țin să vă mulțumesc cordial pentru cuvintele calde, sincere și omagiale ce ne-ați adresat atât mie cât și soției mele. Manifestarea acestor sentimente revărsate cu

dărnicie în scrisoarea încredințată d-lui Duicu și în darul oferit – monografia Ion Pop Reteganul – pentru care, de asemenea, vă mulțumesc din suflet.

Dacă mă hotărâsc ca-n primăvara aceasta să fac o călătorie prin țară, în circuit pe CFR, desigur voi așeza în program și Tg. Mureș, scoborând la Rupea, unde am un prieten, C. Catrina, profesor, încadrat la Comitetul de cultură și artă de acolo – pe care vreau să-l văd.

Mi s-a adus în dar o prea frumoasă și interesantă icoană lucrată pe sticlă, interesantă și ca vechime, îmbogățindu-mi-se numărul obiectelor din micul meu muzeu personal, alături de cele 6 ouă încondeiate, tot din regiunea Mureș autonomă maghiară.

Aduc și pentru acest obiect mulțumirile mele. Îmi pare rău însă că nu am luat notă exactă de proveniența sa detaliată cu unele detalii informative.

Încredințându-vă de sincerele mele sentimente de stimă, prețuire și deosebită considerație, închei aceste rânduri în nădejdea unei întâlniri, salutându-vă cu toată cinstirea bine meritată.

Al dv. admirator,
ss. pr. Gh. Dumitrescu-Bistrița

Bistrița Severinului, 30 martie 1967

Mult Stimat Domnule Prof. Duicu,

Am primit scrisoarea d-voastră la 22.03. a.c. și de abia azi pot să vă răspund. Țin să-mi arăt bucuria și satisfacția de a vă primi în cuibușorul meu timp de aproape două zile.

De atunci am mai avut încă alte vizite, una mai plăcut decât alta, fiecare plecând cu impresii bune.

De la Craiova mi-a sosit cineva care a stat iarăși două zile, lucrând intens pentru a descoperi cât de mult și a plecat cu 47 fișe pe jumătate de coală, cu însemnări diferite ce-l interesau în legătură cu activitatea mea.

Tot azi scrisai și D-lui Ion Apostol Popescu și vă rog și pe d-voastră a-mi comunica în ce zile dânsul este aici în Tg. Mureș, ca să potri- vescu să vin în timpul acesta. Cu trenul de la București, pe unde ar fi mai

bine de venit aici? Cred că prin Brașov, Ciceu și Deda, unde aş schimba trenul spre Tg. Mureș. Așa zic eu că ar fi bine, după „mersul trenurilor”.

Eu am ținut în Turnu Severin duminică, 19 martie, o conferință, cu exemplificări, foarte reușită, la teatru, iar miercuri 5 aprilie am o expunere, tot la teatru, „Tehnica culegerii folclorului”. De asemenea, mă pregătesc pentru la Caracal și Tg. Mureș de o conferință.

În nădejdea de a vă întâlni și a ne revedea în Tg. Mureș, vă rog a fi asigurată de aceleași sentimente de stimă și prețuire.

Al d-voastră, cu afecțiune
ss. pr. Gh. Dumitrescu-Bistrița

Bistrița Severinului, 4 aprilie 1967

Mult Stimat Domnule Duicu,

Chiar azi la orele 5 p.m. venind de la Turnu Severin, unde ieri am ținut o conferință „Tehnica culegerii folclorului”, cu o incursiune în considerații generale despre folclor: istoric, importanța lui și ce cuprinde el, - am găsit scrisoarea d-voastră, bucurându-mă mult despre cele scrise – cuprinse în cele 2 pagini.

Solicitarea Dv. este acceptabilă și ca atare trimit scrisoarea Bogrea imediat, folosindu-vă de ea cum credeți mai bine.

Când apare ceva mă înștiințați și pe mine.

Doresc să vin cât mai curând la Tg. Mureș. Sunt doar unele piedici mărunte care mă împiedică puțin, dar... caut să le strivesc cu tact ca să nu păgubesc pe nimeni. Am zis „să le strivesc” înțelegând să împac cum pot mai bine unele lucruri și profesionale, și gospodărești, și sociale, ca să nu păgubesc cu nimic pe nimeni, fiindcă voi lipsi mai multe zile. Îmi iau bilet în circuit.. Mă opresc în Caracal, cu o conferință, trec prin București și Brașov la Rupea, unde stau o zi, apoi înapoi la Brașov și apoi mai departe la Deda – Tg. Mureș.

Dorindu-vă sănătate și spor la muncă, vă îmbrățișez cu drag și dor,
ss. pr. Gh. Dumitrescu-Bistrița

P.S. Doresc să știu când e dl. prof. Ion Apostol Popescu la Tg. Mureș; când are cursuri?